

Us he anomenat amics (V): Mireu quins bons amics

L'amistat que ofereix un cristià als qui l'envolten sempre ha estat un motiu d'admiració. Amb el pas del temps, sempre sorgeixen nous escenaris i nous reptes.

27/08/2020

Corren els últims anys del segle II. Els cristians que viuen en l'Imperi Romà són perseguits amb violència. Un jurista anomenat Tertul·lià, que

havia abraçat el cristianisme feia poc temps, surt en defensa dels seus germans en la fe, als quals ara coneix més de prop. I ho fa a través d'un tractat en el qual busca informar els governadors de les províncies romanes sobre la veritable vida dels qui eren acusats injustament. Ell mateix havia admirat els cristians malgrat que no ho era, especialment els màrtirs; però ara, recollint l'opinió de molts, Tertul·lià resumeix en un comentari el que es diu sobre aquelles petites comunitats: "Mireu com s'estimen entre ells!".[1]

Són molts els testimonis d'aquesta amistat que vivien els primers cristians. Poc abans, acabat de començar el mateix segle, el bisbe sant Ignasi d'Antioquia, mentre es dirigia a Roma per al seu martiri, va escriure una carta al jove bisbe Policarp. A la carta, entre altres consells, l'exhorta a apropar-se «amb mansuetud» als que són lluny de

l'Església, ja que no tindria mèrit estimar només «els bons deixebles». [2] Efectivament, sabem que Crist es fa present en la història a través de la seva Església, dels seus sagraments, de la Sagrada Escriptura, però també a través de la caritat amb què els cristians tractem els qui ens envolten. L'amistat és un d'aquests «camins divins de la terra»[3] que Déu ha obert quan s'ha fet home, amic dels seus amics. És un terreny en què es palpa, de manera especial, aquesta cooperació misteriosa entre la iniciativa de Déu i la nostra correspondència.

Per això, perquè Crist arribi als altres a través de les nostres relacions, és important créixer en la virtut i en l'art de l'amistat; desplegar la capacitat *d'estimar* els altres i *d'estimar amb* els altres; deixar que la nostra vida s'adapti a aquesta il·lusió de compartir-la amb els altres. Procurem, per tant, que el

nostre caràcter es formi —o es reformi— per fer-nos amables i bastir ponts. Volem que fins i tot els nostres gestos, la nostra manera de parlar, de treballar o de moure'ns afavoreixin la trobada amb els altres. Tot això, comptant sempre amb la nostra manera de ser i amb les nostres limitacions personals, ja que existeixen infinites de maneres de ser un bon amic.

Un al costat de l'altre

Deia C. S. Lewis que ens imaginem «els enamorats mirant-se cara a cara, i en canvi els amics, l'un al costat de l'altre mirant endavant»,^[4] cap a quelcom per fer, que assolir junts. Un amic no només estima *l'*amic, sinó que estima *amb* ell; s'apassiona amb les activitats, els projectes i els ideals valuosos de l'altra persona. Aquella amistat moltes vegades brolla simplement compartint tasques que són veritables béns comuns i, així, els

amics creixen junts en les virtuts necessàries per assolir-los.

En aquest sentit, és de molta ajuda entusiasmar-se amb coses bones, tenir ambicions nobles. Es pot tractar d'una empresa professional o acadèmica; d'una iniciativa cultural, educativa o artística, des de llegir o escoltar música en grup fins a promoure activitats per al gran públic; de formes de servei social o cívic; també es pot tractar d'una iniciativa formativa, com un club juvenil o familiar, o una activitat destinada a la difusió del missatge cristià. L'amistat es consolida també compartint tasques domèstiques, com ara decorar, cuinar, fer bricolatge, jardineria i, per descomptat, amb la pràctica d'algun esport, excursions, jocs i altres aficions. Totes aquestes activitats són una ocasió per gaudir en companyia, en què a poc a poc creixen la confiança i l'obertura mútua cap a

altres dimensions de la mateixa vida. Al final, és difícil —i, fins i tot, potser innecessari— saber si fem totes aquestes coses per estar amb els nostres amics o si tenim amics per fer coses bones amb ells.

En canvi, qui afronta la vida d'una manera merament funcional, pensant-ho tot des del punt de vista pràctic, veurà molt disminuïda la seva capacitat per fer amics. Podrà tenir, a tot estirar, col·laboradors en certes tasques útils o còmplices per passar l'estona. És llavors quan *s'instrumentalitza* l'amistat, ja que se la posa només al servei d'un projecte centrat en un mateix.

«Així hauria de ser»

Però l'amistat no és només *fer coses junts*. Ha de ser «amistat “personal”, sacrificada, sincera: de tu a tu, de cor a cor».[5] Encara que entre els amics no fan falta les paraules en tot moment, és propi dels amics

conversar. I és tot un art aprendre a suscitar bones converses, amb una persona o amb diverses. Per això, qui vol créixer en amistat evita l'activisme frenètic i busca temps propicis per estar junts, sense mirar rellotges ni telèfons mòbils. Si busquem facilitar aquest intercanvi personal, tampoc no és indiferent el lloc, l'ambient. Per això ajuda disposar d'espais comuns, amb racons que acompanyin les trobades entre persones. Sant Josepmaria donava una gran importància a la instal·lació material dels centres de l'Obra, perquè havien de facilitar materialment l'ambient d'amistat, amb el seu bon gust i aire familiar.

Convidar algú a unir-se a un grup d'amics, perquè comparteixi una experiència inspiradora o les seves reflexions sobre un tema interessant, habitualment contribueix a fer que el nivell de la conversa millori amb naturalitat. També ajuda emprendre

lectures en comú, ja que suposa participar d'aquest gran debat amb els autors del present i del passat, en què es congreguen tants possibles nous companys de viatge. No menys important —i reflecteix una profunda veritat sobre l'home— és el fet que l'amistat ens reuneix sovint al voltant d'una taula per gaudir junts de bons aliments i d'alguna beguda que alleugereixi l'esperit. Tantes vegades, en aquelles llargues converses, anticipem el cel: «De sobte percebem quelcom: sí, això seria precisament la veritable *vida*, així hauria de ser».[6]

Però la veritable amistat no se satisfà només amb la xerrada entre els que formen un grup d'amics. També demana moments de solitud, de certa intimitat, en què es pugui parlar «de cor a cor». Els bons amics i familiars comprenen aquesta necessitat i obren aquest espai sense enveges ni recels. Així es crea el context propici

per a les «discretes indiscrecions»,^[7]
per al consell mutu, per a la
confidència. D'aquests moments
també se serveix Déu per
acompanyar espiritualment les
ànimes i fins i tot per obrir
«insospitats horitzons de zel»^[8] als
amics, com pot ser compartir una
missió divina al món.

L'amistat en un món agitat

És bo considerar també, amb
realisme, alguns trets de la nostra
cultura contemporània que suposen
un repte per a la manera en què
vivim l'amistat. Cal dir, en primer
lloc, que no es tracta d'obstacles
insalvables. D'una banda, perquè
tenim tota la gràcia de Déu. Però
també perquè és fàcil veure que allà
on l'amistat és menys freqüent i
profunda, és més necessària i és
desitjada de manera més intensa pels
cors dels homes i de les dones.
Parafrasejant sant Joan de la Creu,

podríem dir: «On no hi ha amistat, posa-hi amistat i en trauràs amistat».

Pensem, per exemple, en el to excessivament competitiu d'algunes professions o ambients. Això de vegades es tradueix en una mentalitat pragmàtica o desconfiada, encara que estigui envoltada d'una bona educació merament externa. Sembla que si es treballa amb una altra actitud, el resultat serà que els altres s'aprofitaran de nosaltres. Certament, no podem ser ingenus, però un ambient així necessita ser purificat des de dins, amb persones que mostrin una manera diferent de viure. No fa falta pressionar, cridar, enganyar o aprofitar-se dels altres per aconseguir metes laborals. Un cristià sempre té present que el treball és servei. Per això, aspira a ser un cap, un col·lega, un client o un professor del qual es pot arribar a ser un bon amic, sense que es deixin

de respectar les normes pròpies de cada professió.

També podrem aconseguir ambients propicis per a l'amistat evitant que s'encomanin d'un estrès, un activisme o una dispersió excessius. És veritat que, en el nostre món agitat, de vegades és difícil aconseguir la serenitat necessària per tenir noves amistats; també perquè, fins i tot quan es descansa, l'atragament acostuma a anar unit a modes de *desconnexió*. Precisament aquesta és una oportunitat per oferir als altres —amb humilitat i coneixent la nostra fragilitat— un exemple atractiu, propi de qui «llegeix la vida de Jesucrist»:[9] caminar tranquils, somriure, gaudir del moment, contemplar, descansar amb coses senzilles, tenir creativitat per fer plans alternatius, etc.[10]

Esperar en el que ens uneix

Mantenir una «actitud positiva i oberta, davant la transformació actual de les estructures socials i de les formes de vida»,[11] com recomanava sant Josepmaria, facilita l'amistat amb moltes persones, també quan hi ha distàncies generacionals. A més, és necessari un amor profund a la llibertat aliena, sense caure en rigideses quan alguna cosa admet ser vista de moltes maneres. «Certes maneres d'expressar-se —recorda el prelat de l'Opus Dei— poden enterbolir o dificultar la creació d'un ambient d'amistat. Per exemple, ser massa categòric quan s'expressen les opinions pròpies, donar l'aparença que pensem que els propis plantejaments són els definitius, o no interessar-se activament pel que diuen els altres, són maneres d'actuar que tanquen en un mateix».

[12]

És veritat que, en diversos llocs, s'ha estès una visió de la vida en què és difícil acceptar alguns principis bàsics de la llei moral. Això suposa que, de vegades, fins i tot es negui la possibilitat mateixa de l'amor de benevolència: desitjar el bé de l'altre per si mateix. Potser aquest plantejament troba en les relacions humanes només un càlcul d'utilitat o sentiments de simpatia sense massa fonament. Això, com és lògic, es pot convertir en font d'incomprensió i fins i tot de conflicte.

És important, davant d'aquesta situació, no confondre el diàleg propi de l'amistat amb l'argumentació filosòfica, jurídica o política; el diàleg amistós no suposa intentar convèncer l'altre de les nostres idees, fins i tot quan aquestes idees siguin formulacions clàssiques o magisterials d'algun tipus de veritat. I això no significa «no anomenar les coses pel seu nom» o perdre la

capacitat de discernir el bé del mal. El que passa és que els nostres raonaments tenen valor dins d'un diàleg només quan es parteix d'algun principi o autoritat comú.[13] Tot i que en l'amistat també hi ha temps per a la conversió personal, d'ordinari és millor buscar els punts d'acord en lloc de subratllar el que ens separa; és el lloc per oferir la nostra pròpia experiència, sense grans elaboracions intel·lectuals, amb tota la força de qui comparteix les seves preocupacions, tristeses i alegries. I sempre és important escoltar, perquè l'amistat —com deia sant Josepmaria— més que en donar està en comprendre.[14]

Ens pot ajudar notar que, la major part del temps, la majoria de les persones viuen mogudes pels desitjos profunds de tot cor humà: estimar i ser estimades. Aquest desig insaciable de sentit, d'unitat, de plenitud, encara que pugui ser

anestesiats durant molt de temps per múltiples raons, sempre es torna a manifestar. El bon amic —tot i que no sempre sigui plenament correspost— sap esperar; sap ser-hi quan els mateixos esquemes entren en crisi i el cor s'obre a la llum que ha intuït precisament en l'afecte de l'altre.

Una imatge de la paciència de Déu

Sant Pau, en el famós himne de la caritat que escriu en la seva Epístola als corintis, assenyala que «El qui estima és pacient (1 Co 13, 4). Per això, el prelat de l'Opus Dei ens recorda que «una amistat té molt de do inesperat, i per això també cal paciència. De vegades, certes males experiències o prejudicis poden fer que la relació personal amb algú que tenim a prop tardi un temps a arribar a convertir-se en amistat. També ho poden fer difícil el temor, els respectes humans o una actitud

de prevenció. És bo intentar posar-se al lloc dels altres i tenir paciència».

[15]

Sant Josepmaria animava sempre a anar «al pas de Déu». En la seva vida és innegable l'audàcia apostòlica amb què vivia, la gosadia —també humana— amb què sortia a la trobada de les persones, encara que estiguessin molt lluny, fins i tot posant en perill la seva vida. N'hi ha prou amb pensar en aquella conversa amb Pascual Galbe, un jutge amic que havia conegut durant la seva etapa universitària; eren temps de persecució religiosa i el sacerdot va esquivar diversos perills quan va anar al seu domicili a Barcelona amb l'única intenció de retrobar-se amb el seu amic. En una conversa prèvia, pels carrers de Madrid, Galbe li havia preguntat: «Què vols de mi, Josepmaria?». I el fundador de l'Opus Dei va respondre: «Jo et vull a tu. No necessito res.

Només vull que siguis un home bo i just.» I el mateix li va tornar a demostrar en la següent ocasió, quan hi va anar per escoltar les seves confidències en aquells moments difícils, sense deixar-lo d'ajudar a trobar la veritat.[16]

El fundador de l'Opus Dei no deixava de recomanar aquella paciència «que ens empeny a ésser comprensius amb els altres, persuadits que les ànimes, com el bon vi, milloren amb el temps»;^[17] hem de procurar tenir amb els altres la mateixa paciència que Déu té amb nosaltres. I és que, com va recordar Benet XVI, «el món és redimit per la paciència de Déu i destruït per la impaciència dels homes».^[18] Tenir paciència no vol dir que no patim, de vegades, per la falta de correspondència d'altres persones al nostre afecte, o perquè veiem algun amic emprendre camins que probablement no sadollaran els seus desitjos de felicitat. Es tracta, en

realitat, de patir amb el cor de Jesús, d'identificar-nos cada vegada més amb els seus sentiments, sense deixar-nos portar per la tristesa o la desesperança.

L'experiència del perdó dels amics és motiu d'esperança en els moments més foscos de la vida. La certesa que un amic ens espera, malgrat les nostres insolències, és per a nosaltres la viva imatge de Déu: aquest primer amic que espera que tornem als seus braços de Pare i que sempre ens perdona.

Ricardo Calleja

.....

[1] Tertul·lià, *Apologètic*, XXXIX.

[2] Cf. Sant Ignasi d'Antioquia, *Carta a Policarp*, II.

[3] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, núm. 314.

[4] C. S. Lewis, *Los cuatro amores*, Rialp, Madrid, 2017, p. 78.

[5] Sant Josepmaria, *Solc*, núm. 191.

[6] Benet XVI, carta encíclica *Spe Salvi*, núm. 11.

[7] Cf. sant Josepmaria, *Camí*, núm. 973.

[8] *Ibídem*.

[9] Sant Josepmaria, *Camí*, núm. 2.

[10] Cf. Francesc, carta encíclica *Laudato si'* núm. 222-223.

[11] Sant Josepmaria, *Solc*, núm. 428.

[12] Mons. Fernando Ocáriz, *Carta 1.XI.2019*, núm. 9.

[13] Sant Tomàs d'Aquino, *Quodlibet IV*, q. 9, a. 3.

[14] Cf. Sant Josepmaria, *Solc*, núm. 463.

[15] Mons. Fernando Ocáriz, *Carta 1.XI.2019*, núm. 20.

[16] Cf. Jordi Miralbell, *Días de espera en guerra*, Palabra, Madrid, 2017, p. 75; 97 i següents.

[17] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, núm. 78.

[18] Benet XVI, *Homilia 24.IV.2005*, missa de l'inici del seu pontificat

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca/article/us-he-
anomenat-amics-v-mireu-quins-bons-
amics/](https://dev.opusdei.org/ca/article/us-he-anomenat-amics-v-mireu-quins-bons-amics/) (05/08/2025)